

Lääkejätteet palautetaan apteekkiin

Johanna Salimäki, Vesa Kujala

Asumisessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely kuuluvat Suomessa jätelain mukaisesti kunnan vastuulle. Apteekit ovat jo pitkään hoitaneet kunnan puolesta kotitalouksissa syntyneiden lääkejätteiden vastaanottamista.

Lääkejätteen keräysjärjestelmä on kattava, turvallinen ja useimmiten hyvin toimiva. Lääkejäte kuljetetaan apteekista Riihimäelle Ekokemiin, joka on Suomen ainoa lääkejätteen loppukäsittelijä.

Apteekkariliitto, Kuntaliitto ja Jätelaitosyhdistys päivittivät yhdessä kotitalouksien lääkejätteiden keräämistä koskevan sopimusmallin vuonna 2012. Sopimusmalli on tarkoitettu apteekkien, kuntien ja jätelaitosten käyttöön. Tätä ennen oli ilmennyt jonkin verran epäselvyyksiä vastuista ja ohjeistuksista. Peruseriaatteisiin kuuluu, että apteekki tarjoaa tilat lääkejäteastiolle ja ohjeistaa asiakkaitaan lääkejätteiden oikeasta palauttamisesta, mutta ei itse lajittele tai tarkasta lääkejätettä.

Tavoitteena on, että lääkejätteen kulkureitillä kuntalaiselta Ekokemin uuniin on mahdollisimman vähän välivaiheita. Tällöin neulanpistotapaturmien ja väärinkäytösten mahdollisuus on mahdollisimman pieni.

Jätelain mukaan eri lääkejätejakeita ei saa sekoittaa keskenään ja maantiekuljetuslainsäädäntö asettaa vaatimukset lääkejäteastioiden oikealle merkitsemiselle. **Taulukossa 1** on ohjeet erityyppisten lääkkeiden palauttamiseen.

Taulukko 1. Lääkejätteen palauttaminen.

- Kiinteät lääkejätteet palautetaan omassa, läpinäkyvässä muovipussissa.
- Nestemäiset lääkkeet palautetaan alkuperäisissä pulloissaan erilliseen pussiin pakattuna.
- Inhalaatioaerosolit (etenkin suuret määrät) palautetaan omassa pussissaan.
- Solunsalpaajat (sytostaatit) pyritään keräämään omaksi jakeekseen.
- Jodi- ja bromipitoiset lääkkeet ja elohopeakuumemittarit palautetaan aina erikseen alkuperäispakkauksissaan.

Sytostaatteja pyritään keräämään omaksi jakeekseen ainakin joidenkin jätehuoltoyhtiöiden alueilla, mutta niiden tunnistaminen ja erottelu muista lääkkeistä ei ole välttämättä helppoa lääkejätteiden palauttajille. Jodi- ja bromipitoiset lääkkeet ja elohopeakuumemittarit vaativat erillisen käsittelyn Ekokemillä. Lääkepakkauksista kannattaa ehdottomasti poistaa potilastietoja sisältävät merkinnät, etteivät tiedot joudu sivullisten käsiin.

Lääkkeiden annosteluun käytettyjen neulojen ja käytettyjen pistosmuotoisten lääkkeiden palautuspaikasta on vaikeaa antaa valtakunnallisia suosituksia. Vain osalla paikallisista jätteenpolttolaitoksista on luvat ja prosessit neulajätteen käsittelemiseksi. Niiden alueilla paikalliset jäteyhtiöt kehottavat kuntalaisia hävittämään neulajätteet talousjätteen mukana, esimerkiksi läpäisemättömään, muoviseen mehupulloon pakattuna. Niillä alueilla, joilla paikallinen jätteenpolttolaitos ei kykene käsittelemään neulajätettä, kehoitetaan neulat ja pistosmuotoiset lääkejätteet palauttamaan apteekkiin läpäisemättömään pakkaukseen pakattuna.

Johanna Salimäki

Asiantuntijaproviisori, FaL
Suomen Apteekkariliitto

Vesa Kujala

Farmaseuttinen johtaja
Suomen Apteekkariliitto

LISÄÄ AIHEESTA

[Syöpälääkkeet lääkejätteenä – muistathan ennaltaehkäistä lääketurvallisuus- ja väärinkäyttöriskejä!](#)

[Pillerin matka keräysastiasta kaukolämpöverkkoon](#)

[Taittuuko lääkelaastari?](#)

KIRJALLISUUTTA

[Sopimusmalli lääkejätteiden keräämisestä \(2012\). www.kunnat.net >](#)